

ALLEA

ALL European
Academies

integrity | in'
1 the quality of being h
integrity.

Europejski kodeks postępowania w zakresie rzetelności badawczej

WYDANIE ZMIENIONE

Europejski kodeks postępowania w zakresie rzetelności badawczej
Wydanie zmienione

Opublikowany w Berlinie przez
ALLEA - All European Academies

c/o Berlin-Brandenburg Academy of Sciences and Humanities
Jägerstr. 22/23
10117 Berlin, Niemcy

secretariat@allea.org
www.allea.org

Redakcja techniczna: Susana Irlés
Zdjęcie na okładce: iStock

©ALLEA - All European Academies, Berlin 2020

Wszelkie prawa zastrzeżone. Dalsza dystrybucja, w tym w formie fragmentów, jest dozwolona w celach edukacyjnych, naukowych i prywatnych pod warunkiem wskazania źródła. Wykorzystanie do celów komercyjnych wymaga uzyskania zgody

Disclaimer:

Please note that while great care was taken to ensure the accuracy of the present translation of the European Code of Conduct for Research Integrity some slight deviation in meaning may be possible. Please refer to the original English-language version of [The European Code of Conduct for Research Integrity](#), published by ALLEA in Berlin in 2017, for the precise wording.

Acknowledgements:

ALLEA would like to thank the Polish Academy of Sciences for an additional review on the precise research integrity language.

Spis treści

Preambuła	3
1. Zasady	4
2. Dobre praktyki badawcze	5
3. Naruszenia rzetelności badawczej	10
Załącznik 1: Najważniejsze źródła	13
Załącznik 2: Procedura przeglądu i wykaz zainteresowanych stron	15
Załącznik 3: Stała grupa robocza ALLEA ds. nauki i etyki	17

Preambuła

Badania naukowe są poszukiwaniem wiedzy uzyskiwanej poprzez systematyczne uczenie się i myślenie, poprzez obserwację i przeprowadzenie doświadczeń. Chociaż w różnych dyscyplinach naukowych stosuje się różne podejścia, cechą wspólną dla wszystkich z nich jest dążenie do lepszego zrozumienia nas samych i świata, w którym żyjemy. „Europejski kodeks postępowania w zakresie rzetelności badawczej” ma zatem zastosowanie do badań naukowych prowadzonych we wszystkich dziedzinach naukowych i akademickich.

Badania naukowe są wspólnym przedsięwzięciem realizowanym w środowisku akademickim i przemysłowym oraz w innych środowiskach. Wiąże się one z bezpośrednią lub pośrednią współpracą, która niejednokrotnie wykracza poza granice społeczne, polityczne i kulturowe. U ich podstaw leży wolność stawiania pytań badawczych i formułowania teorii, gromadzenia dowodów empirycznych i stosowania odpowiednich metod. Badania naukowe opierają się zatem na pracy społeczności naukowców oraz – w idealnej sytuacji – przebiegają niezależnie od nacisków ze strony podmiotów zlecających oraz od interesów ideologicznych, gospodarczych czy politycznych.

Podstawowym obowiązkiem społeczności naukowej jest formułowanie zasad prowadzenia badań naukowych, określanie kryteriów właściwych zachowań badawczych, dążenie do jak najwyższej jakości i rzetelności badań naukowych oraz odpowiednie reagowanie na zagrożenia dla rzetelności badawczej lub na przypadki jej naruszania. Niniejszy kodeks postępowania ma przede wszystkim pomóc społeczności naukowej w wypełnianiu tego obowiązku oraz stanowić dla niej podstawę samoregulacji. Opisano w nim zawodowe, prawne i etyczne obowiązki naukowców oraz potwierdzono znaczenie otoczenia instytucjonalnego, w którym organizuje się badania naukowe. Niniejszy kodeks postępowania ma zatem znaczenie i zastosowanie w odniesieniu do badań naukowych finansowanych ze środków publicznych i prywatnych, przy czym należy również przyznać, że istnieją uzasadnione ograniczenia w jego wdrażaniu.

Zmiany społeczne, polityczne lub technologiczne, a także zmiany w środowisku badawczym, mogą wpływać na sposób postrzegania wartości i zasad regulujących kwestie związane z badaniami naukowymi. Skuteczny kodeks postępowania dla społeczności naukowej jest zatem żyjącym, regularnie aktualizowanym dokumentem, który może być wdrażany z uwzględnieniem różnic na poziomie lokalnym lub krajowym. Naukowcy, środowiska akademickie, towarzystwa naukowe, agencje finansujące, publiczne i prywatne organizacje prowadzące badania naukowe, wydawcy oraz inne właściwe organy mają szczególne obowiązki związane ze stosowaniem i propagowaniem tych praktyk i zasad leżących u ich podstaw.

1. Zasady

Dobre praktyki badawcze opierają się na podstawowych zasadach rzetelności badawczej. Nadają one kierunek pracom naukowców oraz ich zaangażowaniu w praktyczne, etyczne i intelektualne wyzwania nierozzerwalnie związane z badaniami naukowymi.

Zasady te obejmują:

- **wiarygodność** w zapewnianiu jakości badań naukowych, znajdującą odzwierciedlenie w koncepcji, metodologii, analizie i wykorzystaniu zasobów;
- **uczciwość** w opracowywaniu i podejmowaniu badań naukowych, dokonywaniu ich przeglądu, przedstawianiu sprawozdań z badań oraz rozpowszechnianiu ich wyników w przejrzysty, uczciwy, wyczerpujący i obiektywny sposób;
- **szacunek** dla współpracowników, uczestników badań naukowych, społeczeństwa, ekosystemów, dziedzictwa kulturowego i środowiska;
- **odpowiedzialność** za badania naukowe od chwili pojawienia się ich pierwotnej koncepcji do momentu publikacji ich wyników, za zarządzanie nimi i ich organizację, za szkolenia, nadzór i mentoring oraz za szersze oddziaływanie badań.

2. Dobre praktyki badawcze

Dobre praktyki badawcze opisuje się w następujących kontekstach:

- środowisko badań naukowych;
- szkolenia, nadzór i mentoring;
- procedury badawcze;
- zabezpieczenia;
- praktyki związane z danymi i zarządzanie danymi;
- współpraca;
- publikacja i rozpowszechnianie wyników;
- przegląd, ocena i redakcja.

2.1 Środowisko badań naukowych

- Instytucje i organizacje badawcze promują podnoszenie świadomości w odniesieniu do rzetelności badawczej i zapewniają, aby w badaniach dominowała kultura rzetelności badawczej.
- Instytucje i organizacje badawcze pełnią rolę przewodnią w formułowaniu jasnych polityk i procedur w dziedzinie dobrych praktyk badawczych oraz w przejrzystym i właściwym traktowaniu przypadków naruszeń.
- Instytucje i organizacje badawcze wspierają działania dotyczące właściwej infrastruktury zarządzania i ochrony w odniesieniu do danych i materiałów badawczych we wszystkich ich postaciach (uwzględniając dane jakościowe i ilościowe, protokoły, procesy, inne artefakty badawcze i powiązane metadane), które są niezbędne dla zapewnienia odtwarzalności, identyfikowalności i odpowiedzialności.
- Instytucje i organizacje badawcze sprzyjają stosowaniu otwartych i odtwarzalnych praktyk w zakresie zatrudniania naukowców i ich awansowania.

2.2 Szkolenia, nadzór i mentoring

- Instytucje i organizacje badawcze zapewniają naukowcom należyte szkolenia w dziedzinie koncepcji, metodyki i analizy badań.
- Instytucje i organizacje badawcze opracowują właściwe i odpowiednie szkolenia w dziedzinie etyki i rzetelności badawczej w celu zapewnienia znajomości stosownych kodeksów i regulacji wśród wszystkich zainteresowanych osób.

- Naukowcy biorą udział w szkoleniach w dziedzinie etyki i rzetelności badawczej przez cały okres swojej kariery zawodowej, począwszy od poziomu młodszego naukowca aż do najwyższego poziomu w hierarchii naukowej.
- Starsi naukowcy, liderzy zespołów badawczych oraz osoby nadzorujące przebieg badań pełnią funkcję mentorów dla członków swoich zespołów, zapewniając im doradztwo i szkolenia, aby przekazać im wiedzę na temat właściwego przygotowywania, tworzenia koncepcji i strukturyzowania ich działalności badawczej oraz aby wspierać wśród nich kulturę rzetelności badawczej.

2.3 Procedury badawcze

- Przy opracowywaniu nowych koncepcji badawczych naukowcy biorą pod uwagę aktualny stan wiedzy naukowej i technicznej.
- Naukowcy opracowują koncepcję badań, przeprowadzają badania, analizują je i dokumentują w staranny i gruntownie przemyślany sposób.
- Naukowcy korzystają z funduszy przeznaczonych na badania naukowe we właściwy i rozważny sposób.
- Naukowcy publikują wyniki i interpretacje badań w otwarty, uczciwy, przejrzysty i dokładny sposób, przestrzegając jednocześnie zasad poufności danych lub ustaleń, gdy wynika to z uzasadnionych wymogów.
- Naukowcy przedstawiają wyniki swoich badań zgodnie z normami obowiązującymi w danej dziedzinie oraz – w stosownych przypadkach – w taki sposób, aby można było je zweryfikować i odtworzyć.

2.4 Zabezpieczenia

- Naukowcy postępują zgodnie z kodeksami i regulacjami właściwymi dla ich dyscypliny.
- Naukowcy traktują przedmiot swoich badań z szacunkiem i troską oraz zgodnie z przepisami prawa i zasadami etyki, niezależnie od tego, czy jest nim człowiek, czy zwierzę, czy ma on charakter kulturowy, biologiczny, środowiskowy czy fizyczny.
- Naukowcy należycie uwzględniają kwestie zdrowia, bezpieczeństwa i dobrostanu społeczności, współpracowników i innych osób biorących udział w prowadzonych przez nich badaniach.

- W protokołach badawczych naukowcy uwzględniają istotne różnice w zakresie wieku, płci, kultury, religii, pochodzenia etnicznego i klasy społecznej oraz są wyczuleni na te kwestie.
- Naukowcy rozpoznają potencjalne szkodliwe skutki i czynniki ryzyka związane z ich badaniami oraz przeciwdziałają im.

2.5 Praktyki związane z danymi i zarządzanie danymi

- Naukowcy oraz instytucje i organizacje badawcze zapewniają właściwe zarządzanie wszystkimi danymi i materiałami badawczymi, w tym danymi i materiałami nieopublikowanymi, ich ochronę i bezpieczne przechowywanie przez stosowny okres.
- Naukowcy oraz instytucje i organizacje badawcze zapewniają, aby dostęp do danych był jak najbardziej otwarty w miarę możliwości, ograniczony w miarę konieczności oraz w stosownych przypadkach zgodny z zasadami FAIR (ang. Findable, Accessible, Interoperable and Re-usable – możliwe do znalezienia, dostępne, interoperacyjne i możliwe do ponownego wykorzystania) w obszarze zarządzania danymi.
- Naukowcy oraz instytucje i organizacje badawcze zapewniają przejrzystość w odniesieniu do uzyskiwania dostępu do danych i innych materiałów badawczych lub ich wykorzystywania.
- Naukowcy oraz instytucje i organizacje badawcze poświadczają, że dane stanowią zgodny z prawem produkt badań naukowych i że można się na nie powoływać.
- Naukowcy oraz instytucje i organizacje badawcze zapewniają, aby wszelkie umowy lub porozumienia dotyczące wyników badań naukowych zawierały sprawiedliwe i uczciwe postanowienia dotyczące zarządzania sposobem wykorzystywania tych wyników, prawem własności do tych wyników lub ich ochroną na mocy prawa własności intelektualnej.

2.6 Współpraca

- Wszyscy partnerzy współpracujący przy prowadzeniu badań naukowych są odpowiedzialni za rzetelność tych badań.
- Wszyscy partnerzy współpracujący przy prowadzeniu badań naukowych uzgadniają na początku cele tych badań i procedurę przekazywania informacji na ich temat w jak najbardziej przejrzysty i otwarty sposób.
- Na początku współpracy wszyscy partnerzy zawierają formalne porozumienie w sprawie oczekiwań i norm dotyczących rzetelności badawczej, obowiązujących

przepisów i regulacji, ochrony własności intelektualnej współpracowników oraz procedur dotyczących konfliktów i ewentualnych przypadków naruszenia zasad rzetelności.

- Wszystkich partnerów współpracujących przy prowadzeniu badań naukowych odpowiednio informuje się o wnioskach dotyczących publikacji wyników badań i przeprowadza się z nimi konsultacje na temat tych wniosków.

2.7 Publikacja i rozpowszechnianie

- Wszyscy autorzy ponoszą pełną odpowiedzialność za treść publikacji, o ile nie wskazano inaczej.
- Wszyscy autorzy uzgadniają hierarchię autorstwa, przyjmując, że samo autorstwo opiera się na znaczącym wkładzie w koncepcję badania, gromadzenie istotnych danych lub analizę i interpretację wyników.
- Autorzy zapewniają udostępnienie swoich prac kolegom w terminowy, otwarty, przejrzysty i dokładny sposób, o ile nie uzgodniono inaczej, oraz kierują się zasadami uczciwości przy przekazywaniu informacji opinii publicznej oraz do mediów tradycyjnych i społecznościowych.
- Autorzy wskazują we właściwej formie istotne prace i wkład intelektualny innych osób, takich jak współpracownicy, asystenci i grantodawcy, które wywarły wpływ na ogłaszane wyniki badań, oraz w odpowiedni sposób powołują się na powiązane prace.
- Wszyscy autorzy ujawniają wszelkie przypadki konfliktu interesów oraz informują o przypadkach korzystania ze wsparcia finansowego lub z innego wsparcia badań lub publikacji ich wyników.
- Autorzy i wydawcy korygują treść publikacji lub w razie konieczności wycofują daną publikację, stosując przejrzyste procedury i przedstawiając stosowne uzasadnienie, przy czym autorom ułatwia się szybkie korygowanie prac po ich publikacji.
- Do celów publikacji i rozpowszechniania wyników badań autorzy i wydawcy traktują niekorzystne wyniki badań jako równie istotne jak korzystne wyniki badań.
- Naukowcy stosują te same, opisane wyżej kryteria niezależnie od tego, czy publikują wyniki swoich badań w płatnym czasopiśmie, czy w czasopiśmie wydawanym w formie otwartego dostępu lub w jakiegokolwiek innej formie.

2.8 Przegląd, ocena i redakcja

- Naukowcy traktują poważnie swoje zobowiązania względem społeczności naukowej, biorąc udział w recenzowaniu, przeglądzie i ocenie publikacji.
- Naukowcy dokonują przeglądu i oceny wniosków dotyczących publikacji, finansowania, nominacji, awansowania lub przyznania nagrody w przejrzysty i uzasadniony sposób.
- Recenzenci lub redaktorzy, w przypadku których zachodzi konflikt interesów, wycofują się z udziału w procesie podejmowania decyzji dotyczących publikacji, finansowania, nominacji, awansowania lub przyznania nagrody.
- Recenzenci zachowują poufność informacji, chyba że uzyskali uprzednią zgodę na ich ujawnienie.
- Recenzenci i redaktorzy przestrzegają praw autorów i wnioskodawców oraz zwracają się do nich o zgodę na wykorzystanie koncepcji, danych lub interpretacji zawartych w publikacjach.

3. Naruszenia rzetelności badawczej

Pełne opanowanie przez naukowców wiedzy, metodologii i praktyk etycznych właściwych dla ich dziedziny ma zasadnicze znaczenie. Nieprzestrzeganie dobrych praktyk badawczych stanowi naruszenie obowiązków zawodowych. Szkodzi ono procesom badawczym, niszczy relacje między naukowcami, podważa zaufanie do badań naukowych i ich wiarygodność, prowadzi do marnotrawienia zasobów i może narazić podmioty objęte badaniami, osoby korzystające z wyników badań, społeczeństwo lub środowisko na niepotrzebne szkody.

3.1 Nierzetelność badawcza i inne niedopuszczalne praktyki

Nierzetelność badawczą tradycyjnie definiuje się jako sytuację, w której na etapie przygotowywania, przeprowadzania lub przeglądu badania lub ogłaszania jego wyników dochodzi do fabrykowania, falsyfikacji lub plagiatu (tzw. klasyfikacja FFP):

- **Fabrykowanie** oznacza wymyślanie wyników badań i utrwalanie ich w taki sposób, jakby były prawdziwe;
- **Falszowanie** oznacza manipulowanie materiałami badawczymi, sprzętem lub procedurami lub nieuzasadnione zmienianie, pomijanie lub zatajanie danych lub wyników;
- **Plagiat** oznacza wykorzystywanie pracy i pomysłów innych osób bez odpowiedniego przywołania oryginalnego źródła, co prowadzi do naruszenia praw pierwotnego autora lub pierwotnych autorów do wyników ich pracy intelektualnej.

Te trzy rodzaje naruszeń uznaje się za szczególnie poważne, gdyż zniekształcają one dorobek naukowo-badawczy. Można wskazać również inne naruszenia dobrych praktyk badawczych, które wywierają niekorzystny wpływ na uczciwość procedur badawczych lub naukowców. Poza przypadkami bezpośredniego naruszenia dobrych praktyk badawczych określonych w niniejszym kodeksie postępowania można przytoczyć również przykłady innych niedopuszczalnych praktyk, które obejmują m.in.:

- Manipulacje dotyczące autorstwa publikacji lub dyskredytowanie wkładu innych naukowców w publikacje;
- Ponowne publikowanie obszernych fragmentów swoich własnych wcześniejszych publikacji, w tym tłumaczeń tych publikacji, bez odpowiedniego przywołania lub zacytowania publikacji oryginalnej („autoplagiat”);

- Wybiórcze dobieranie cytatów w celu potwierdzenia własnych ustaleń lub w celu zadowolenia wydawców, recenzentów lub współpracowników;
- Wstrzymywanie publikacji wyników badań;
- Dopuszczanie do sytuacji, w której grantodawcy lub sponsorzy zagrażają niezależności procesu badawczego lub przedstawiania wyników badań w sposób prowadzący do powstania zniekształconych wyników lub ogłaszania zniekształconych wyników;
- Zbędne rozbudowywanie bibliografii danej pracy;
- Złośliwe oskarżanie naukowca o nierzetelność badawczą lub innego rodzaju naruszenia;
- Podawanie nieprawdziwych informacji na temat osiągnięć naukowych;
- Przesadne podkreślanie znaczenia wyników badań i możliwości ich zastosowania w praktyce;
- Opóźnianie lub niestosowne utrudnianie prac innych naukowców;
- Nadużywanie stosunku zwierzchnictwa służbowego w celu nakłonienia innych osób do naruszeń rzetelności badawczej;
- Ignorowanie domniemanych naruszeń rzetelności badawczej przez inne osoby lub ukrywanie niewłaściwego reagowania przez instytucje na przypadki nierzetelności badawczej lub innego rodzaju naruszeń;
- Tworzenie lub wspieranie czasopism, których działalność wywiera negatywny wpływ na kontrolę jakości badań (tzw. „drapieżnych czasopism”).

Najpoważniejsze formy niedopuszczalnych praktyk są zagrożone sankcjami, ale niezależnie od tego należy przynajmniej dołożyć wszelkich starań, aby zapobiegać takim praktykom, zniechęcać do ich stosowania i eliminować je poprzez szkolenia, nadzór i mentoring oraz rozwijanie pozytywnego i wspierającego środowiska badawczego.

3.2 Postępowanie w przypadku naruszeń i zarzutów dotyczących nierzetelności badawczej

Sposoby postępowania w przypadkach naruszeń dobrych praktyk badawczych lub zarzutów dotyczących nierzetelności badawczej są odmiennie ujmowane w wytycznych krajowych lub instytucjonalnych w różnych państwach. Traktowanie naruszeń w

spójny i przejrzysty sposób zawsze jednak leży w interesie społeczeństwa i społeczności naukowej. Wszystkie postępowania wyjaśniające należy prowadzić z poszanowaniem niżej określonych zasad.

Uczciwość

- Postępowania wyjaśniające są uczciwe, kompleksowe i sprawnie prowadzone, co pozostaje bez uszczerbku dla ich rzetelności, obiektywizmu lub wnikliwości.
- Uczestnicy postępowania zgłaszają wszelkie przypadki konfliktu interesów, do których może dojść w toku postępowania.
- Podejmuje się środki zapewniające doprowadzanie postępowań do wniosków końcowych.
- Prowadzone postępowania mają charakter poufny w celu zapewnienia ochrony osób, które w nich uczestniczą.
- Instytucje chronią prawa demaskatorów w toku postępowania i zapewniają, aby fakt zgłoszenia nadużyć nie wywierał niekorzystnego wpływu na perspektywy dalszego rozwoju ich kariery zawodowej.
- Ogólne procedury postępowania w przypadku naruszeń dobrej praktyki badawczej udostępnia się publicznie w celu zapewnienia ich przejrzystości i spójności.

Sprawiedliwość

- Postępowania wyjaśniające prowadzi się w ramach należytej procedury i zgodnie z zasadami sprawiedliwości wobec wszystkich stron.
- Osobom oskarżonym o nierzetelność badawczą przedstawia się pełne, szczegółowe informacje na temat stawianego im zarzutu lub zarzutów i zapewnia się im możliwość ustosunkowania się do tych zarzutów oraz przedstawienia dowodów.
- Wobec osób, w przypadku których zarzut nierzetelności badawczej zostaje utrzymany, podejmuje się działania proporcjonalne do wagi naruszenia.
- W przypadku oczyszczenia naukowca z zarzutu nierzetelności badawczej, podejmuje się odpowiednie działania w celu przywrócenia mu dobrego imienia.
- Każdą osobę oskarżoną o nierzetelność badawczą uznaje się za niewinną do momentu udowodnienia jej winy.

Załącznik 1: Najważniejsze źródła

All European Academies (2013). "Ethics Education in Science". Statement by the ALLEA Permanent Working Group on Science and Ethics.
www.allea.org/wp-content/uploads/2015/07/Statement_Ethics_Edu_web_final_2013_10_10.pdf [data uzyskania dostępu 16.11.2018]

AllTrials: Trials Registration and Reporting Platform.
<http://www.alltrials.net/find-out-more/> [data dostępu 16.11.2018]

American Association for the Advancement of Science (2017). The Brussels Declaration: Ethics and Principles for Science & Society Policy-Making.
<http://www.sci-com.eu/main/docs/Brussels-Declaration.pdf?58b6e4b4> [data dostępu 16.11.2018]

Committee on Publication Ethics COPE. Guidelines.
<http://publicationethics.org/resources/guidelines> [data dostępu 16.11.2018]

Data Citation Synthesis Group, Martone M. (red.) (2014). Joint Declaration of Data Citation Principles. San Diego, CA: FORCE11.
<https://www.force11.org/group/joint-declaration-data-citation-principles-final> [data dostępu 16.11.2018]

EQUATOR Network: Reporting Guidelines to enhance the quality and transparency of health research.
<https://www.equator-network.org/> [data dostępu 16.11.2018]

EUDAT. Collaborative Data Infrastructure: Guidelines on data management.
<https://eudat.eu/data-management> [data dostępu 16.11.2018]

InterAcademy Partnership (2016). "Doing Global Science: A Guide to Responsible Conduct in the Global Research Enterprise". Princeton University Press.
<http://interacademycouncil.net/24026/29429.aspx> [data dostępu 16.11.2018]

International Committee of Medical Journal Editors. Defining the Role of Authors and Contributors.
<http://www.icmje.org/recommendations/browse/roles-and-responsibilities/defining-the-role-of-authors-and-contributors.html> [data dostępu 16.11.2018]

Organisation for Economic Cooperation and Development (OECD) i Global Science Forum (2007). Best Practices for Ensuring Scientific Integrity and Preventing Misconduct. <http://www.oecd.org/science/inno/40188303.pdf> [data dostępu 05.12.2018]

Research Data Alliance RDA (2016). RDA/WDS Publishing Data Workflows WG Recommendations. <http://dx.doi.org/10.15497/RDA00004> [data dostępu 16.11.2018]

Research Data Alliance RDA (2016). Data Description Registry Interoperability WG Recommendations. <http://dx.doi.org/10.15497/RDA00003> [data dostępu 16.11.2018]

UK Academy of Medical Sciences (2015). Perspective on 'Conflicts of Interest'. <https://acmedsci.ac.uk/file-download/41514-572ca1ddd6cca.pdf> [data dostępu 16.11.2018]

Wilkinson, MD et al. (2016). The FAIR Guiding Principles for scientific data management and stewardship, Scientific Data 3:160018 doi: 10.1038/sdata.2016.18 <http://www.nature.com/articles/sdata201618> [data dostępu 16.11.2018]

World Conference on Research Integrity WCRI (2013). Montreal Statement on Research Integrity in Cross-Boundary Research Collaborations. <https://wcrif.org/documents/354-montreal-statement-english/file> [data dostępu 29.01.2019]

World Conference on Research Integrity WCRI (2010). Singapore Statement on Research Integrity. <https://wcrif.org/documents/327-singapore-statement-a4size/file> [data dostępu 29.01.2019]

Załącznik 2: Procedura przeglądu i wykaz zainteresowanych stron

---

Procedura przeglądu

Niniejszy dokument opiera się na „Europejskim kodeksie postępowania w zakresie rzetelności badawczej” opracowanym w 2011 r. przez Europejską Federację Akademii (ALLEA) i Europejską Fundację Naukową (ESF). Jest on żyjącym dokumentem, który w okresach od trzech do pięciu lat będzie poddawany przeglądowi i w razie konieczności zmieniany w celu należytego uwzględnienia zmieniającej się problematyki, tak aby mógł on nadal służyć społeczności naukowej jako ramowe ujęcie dobrej praktyki badawczej.

Decyzję o przeprowadzeniu niniejszego przeglądu podjęto m.in. z uwagi na zmiany dotyczące: europejskiego otoczenia finansowego i regulacyjnego w dziedzinie badań; podziału obowiązków instytucjonalnych; metod przekazywania informacji naukowych; procedur przeglądu; publikowania w formie otwartego dostępu; korzystania z repozytoriów; wykorzystywania mediów społecznościowych i zaangażowania obywateli w badania naukowe. W ramach przeglądu zainicjowanego przez stałą grupę roboczą ALLEA ds. nauki i etyki przeprowadzono szeroko zakrojone konsultacje wśród najważniejszych publicznych i prywatnych zainteresowanych stron w ramach europejskiego sektora badawczego, aby wzbudzić poczucie wspólnej odpowiedzialności za działania podejmowane w tym obszarze.

Wykaz zainteresowanych stron

Wielostronne organizacje zainteresowanych stron, które przekazały pisemne informacje zwrotne* lub uczestniczyły w spotkaniu konsultacyjnym z zainteresowanymi stronami zorganizowanym w listopadzie 2016 r. w Brukseli+:

- BusinessEurope**
- Centre for European Policy Studies (CEPS)*
- Committee on Publication Ethics (COPE)**
- Conference on European Schools for Advanced Engineering Education and Research (CESAER)**
- DIGITALEUROPE**
- EU-LIFE**
- European Association of the Molecular and Chemical Sciences (EUCHEMS)**
- European Association of Research and Technology Organisations (EARTO)**
- European Citizen Science Association (ECSA)*
- Komisja Europejska**
- European Network of Research Integrity Offices (ENRIO)**
- European University Association (EUA)**
- Euroscience**
- FoodDrinkEurope**
- Global Young Academy (GYA)**
- League of European Research Universities (LERU)**
- Open Access Infrastructure for Research in Europe (OpenAIRE)**
- Open Access Scholarly Publishers Association (OASPA)+
- Sense about Science*
- Science Europe**
- Young European Associated Researchers (YEAR)**
- Young European Research Universities Network (YERUN)**

Załącznik 3: Stała grupa robocza ALLEA ds. nauki i etyki

Prace stałej grupy roboczej ALLEA ds. nauki i etyki (ang. ALLEA Permanent Working Group on Science and Ethics, PWGSE) obejmują szeroki zakres zagadnień, zarówno o charakterze „wewnętrznym” (w obrębie społeczności naukowej), jak i o charakterze „zewnętrznym” (relacje między społecznością naukową a społeczeństwem). Ponieważ kwestie etyczne stanowiły zasadniczy element konsolidacji zjednoczonej Europy, a także leżały u podstaw utworzenia ALLEA, PWGSE została powołana w celu zgromadzenia ekspertów ze środowisk akademickich całej Europy i zapewnienia im platformy dla stałej debaty na temat etyki badań i rzetelności badawczej.

W ostatnich latach PWGSE rozszerzała swoje zdolności i swoją działalność, aby właściwie wypełniać powierzoną jej misję zbiorowego rozpatrywania kwestii takich jak, między innymi, rzetelność badawcza, kształcenie w obszarze etyki w ramach szkoleń w zakresie prowadzenia działalności naukowej i badawczej, etyka w doradztwie dotyczącym polityki naukowej, zaufanie do nauki, nierzetelność badawcza i plagiat.

Wśród innych kwestii, którymi grupa zajmowała się w ostatnim czasie, należy wymienić podwójne wykorzystywanie wyników badań naukowych, etyczne aspekty ryzyka, relacje między nauką a prawami człowieka, wsparcie na rzecz szkolnictwa wyższego i badań naukowych w Palestynie, badania na embrionach ludzkich, biologię syntetyczną, nanotechnologie itp. Ponadto grupa zapewnia wiedzę ekspercką na potrzeby finansowanego w ramach programu „Horyzont 2020” projektu ENERI (europejska sieć na rzecz etyki i rzetelności badawczej), którego celem jest szkolenie ekspertów w kwestiach związanych z etyką oraz harmonizacja infrastruktury służącej rzetelności badawczej w całej Europie.

Posiedzenia PWGSE są organizowane regularnie, przy czym grupa zwołuje również posiedzenia tematyczne w szerszym gronie, zwykle we współpracy z innymi odpowiednimi podmiotami, takimi jak Komisja Europejska, Europejska Fundacja Naukowa (ESF), Międzynarodowa Rada Nauki (ICSU), UNESCO i wiele innych. W celu dokonania skutecznego przeglądu „Europejskiego kodeksu postępowania w zakresie rzetelności badawczej” członkowie PWGSE skorzystali ze wsparcia rozbudowanej sieci ekspertów i instytucji.

Członkowie stałej grupy roboczej ALLEA ds. nauki i etyki

Göran Hermerén (przewodniczący) – Royal Swedish Academy of Letters, History and Antiquities

Maura Hiney – Royal Irish Academy, przewodnicząca grupy redakcyjnej

László Fésüs – Hungarian Academy of Sciences, grupa redakcyjna

Roger Pfister – Swiss Academies of Arts and Sciences, grupa redakcyjna

Els Van Damme – Royal Academy of Sciences, Letters and Arts of Belgium, grupa redakcyjna

Martin van Hees – Royal Netherlands Academy of Arts and Sciences, grupa redakcyjna

Krista Varantola – Council of Finnish Academies, grupa redakcyjna

Anna Benaki – Academy of Athens (Grecja)

Anne Fagot-Largeault – Académie des Sciences (Francja)

Ludger Honnefelder – Union of the German Academies of Sciences and Humanities

Bertil Emrah Oder – Bilim Akademisi (Science Academy, Turkey)

Martyn Pickersgill – Royal Society of Edinburgh (Zjednoczone Królestwo)

Pere Puigdomenech – Royal Academy of Sciences and Arts of Barcelona / Institute for Catalan Studies (Hiszpania)

Kirsti Strøm Bull – Norwegian Academy of Science and Letters

Zbigniew Szawarski – Polska Akademia Nauk

Raivo Uibo – Estonian Academy of Sciences

Wsparcie na rzecz PWGSE i grupy redakcyjnej: Robert Vogt (sekretariat ALLEA)

ALLEA – Europejska Federacja Akademii Nauk

ALLEA, Europejska Federacja Akademii Nauk Ścisłych i Humanistycznych, została założona w 1994 r. i zrzesza obecnie 59 akademii z ponad 40 państw należących do Rady Europy. Akademie członkowskie działają jako towarzystwa naukowe, ośrodki analityczne i organizacje prowadzące badania naukowe. Akademie te są samorządными społecznościami liderów badań naukowych we wszystkich dziedzinach nauk przyrodniczych, społecznych i humanistycznych. ALLEA zapewnia zatem dostęp do niezrównanych zasobów ludzkich, jeżeli chodzi o doskonałość intelektualną, doświadczenie i poziom wiedzy eksperckiej.

W swoich działaniach w dziedzinie polityki ALLEA – jako podmiot niezależny od interesów politycznych, komercyjnych i ideologicznych – dąży do wnoszenia wkładu w ulepszanie warunków ramowych pozwalających na doskonalenie nauki i wiedzy naukowej. Wraz ze swoimi akademiami członkowskimi ALLEA jest w stanie podejmować wszystkie wyzwania strukturalne i polityczne, przed którymi stoi Europa w dziedzinie nauki, badań naukowych i innowacji. Związane z tym działania ALLEA opierają się zarówno na wspólnym rozumieniu Europy powiązanej czynnikami historycznymi, społecznymi i politycznymi, jak i na przesłankach naukowych i ekonomicznych.

www.allea.org

Akademie członkowskie

Albania: Akademia E Shkencave E Shqiperise; **Armenia:** Գիտությունների սպային սկադնիս; **Austria:** Österreichische Akademie der Wissenschaften; **Białoruś:** Нацыянальная акадэмія навук Беларусі; **Belgia:** Academie Royale des Sciences des Lettres et des Beaux-Arts de Belgique; Koninklijke Vlaamse Academie van België voor Wetenschappen en Kunsten; Koninklijke Academie voor Nederlandse Taal- en Letterkunde; Academie Royale de langue et de littérature francaises de Belgique; **Bośnia i Hercegowina:** Akademija nauka i umjetnosti Bosne i Hercegovine; **Bulgaria:** Българска академия на науките; **Chorwacja:** Hrvatska Akademija Znanosti i Umjetnosti; **Republika Czeska:** Akademie věd České republiky; Učena společnost České republiky; **Dania:** Kongelige Danske Videnskabernes Selskab; **Estonia:** Eesti Teaduste Akadeemia; **Finlandia:** Tiedeakatemiain neuvottelukunta; **Francja:** Academie des Sciences – Institut de France; Academie des Inscriptions et Belles-Lettres; **Gruzja:** საქართველოს მეცნიერებათა ეროვნული აკადემია; **Niemcy:** Leopoldina – Nationale Akademie der Wissenschaften; Union der deutschen Akademien der Wissenschaften; Akademie der Wissenschaften in Göttingen, Akademie der Wissenschaften und der Literatur Mainz, Bayerische Akademie der Wissenschaften, Berlin-Brandenburgische Akademie der Wissenschaften, Akademie der Wissenschaften in Hamburg, Heidelberger Akademie der Wissenschaften, Nordrhein-Westfälische Akademie der Wissenschaften und der Künste, Sächsische Akademie der Wissenschaften zu Leipzig (członkowie stowarzyszeni); **Grecja:** Ακαδημία Αθηνών; **Węgry:** Magyar Tudományos Akademia; **Irlandia:** The Royal Irish Academy - Acadamh Rioga na hÉireann; **Izrael:** האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים; **Włochy:** Accademia Nazionale dei Lincei; Istituto Veneto di Scienze, Lettere ed Arti; Accademia delle Scienze di Torino; **Kosowo:** Akademia e Shkencave dhe e Arteve e Kosoves; **Łotwa:** Latvijas Zinātņu akadēmija; **Litwa:** Lietuvos mokslų akademijos; **była jugosłowiańska republika Macedonii:** Македонска Академија на Науките и Уметностите; **Moldawia:** Academia de Științe a Moldovei; **Czarnogóra:** Crnogorska akademija nauka i umjetnosti; **Niderlandy:** Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen; **Norwegia:** Det Norske Videnskaps-Akademi; Det Kongelige Norske Videnskabers Selskab; **Polska:** Polska Akademia Umiejętności; Polska Akademia Nauk; **Portugalia:** Academia das Ciencias de Lisboa; **Rumunia:** Academia Romană; **Rosja:** Российская академия наук (członek stowarzyszony); **Serbia:** Srpska Akademija Nauka i Umetnosti; **Słowacja:** Slovenska Akademia Vied; **Słowenia:** Slovenska akademija znanosti in umetnosti; **Hiszpania:** Real Academia de Ciencias Morales y Politicas; Real Academia de Ciencias Exactas, Fisicas y Naturales; Reial Academia de Ciencies i Arts de Barcelona; Institut d'Estudis Catalans; **Szwecja:** Kungl. Vetenskapsakademien; Kungl. Vitterhets Historie och Antikvitets Akademien; **Szwajcaria:** Akademien der Wissenschaften Schweiz; **Turcja:** Türkiye Bilimler Akademisi; Bilim Akademisi; **Ukraina:** Національна академія наук України; **Zjednoczone Królestwo:** The British Academy; The Learned Society of Wales; The Royal Society; The Royal Society of Edinburgh.

integrity | in'ti

1 the quality of being honest and having strong moral principles; *integrity*.

2 the state of being whole; *integrity*.

- the condition of being whole; *integrity*.
- internal consistency; *integrity*.

ALLEA

ALL European
Academies

